

EUROOPA LIIT

EUROOPA PARLAMENT

NÕUKOGU

Brüssel, 18. juuli 2022
(OR. en)

2022/0188 (COD)
LEX 2177

PE-CONS 29/1/22
REV 1

POLCOM 61
COEST 456
CODEC 910

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, MIS KÄSITLEB AJUTISI
KAUBANDUSE LIBERALISEERIMISE MEETMEID, MILLEGA TÄIENDATAKSE MOLDOVA
VABARIIGI TOODETE SUHTES KOHALDATAVAID KAUBANDUSKONTSESSIOONE
ÜHELT POOLT EUROOPA LIIDU, EUROOPA AATOMIENERGIAÜHENDUSE JA NENDE
LIIKMESRIIKIDE NING TEISELT POOLT MOLDOVA VABARIIGI VAHELISE
ASSOTSIEERIMISLEPINGU ALUSEL**

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU
MÄÄRUS (EL) 2022/...,

18. juuli 2022,

mis käsitleb ajutisi kaubanduse liberaliseerimise meetmeid, millega täiendatakse Moldova Vabariigi toodete suhtes kohaldatavaid kaubanduskontsessioone ühelt poolt Euroopa Liidu, Euroopa Aatomienergiaühenduse ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Moldova Vabariigi vahelise assotsieerimislepingu alusel

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 207 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt¹

¹ Euroopa Parlamendi 5. juuli 2022. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 18. juuli 2022. aasta otsus.

ning arvestades järgmist:

- (1) Liidu ja Moldova Vabariigi suhete aluseks on ühelt poolt Euroopa Liidu, Euroopa Aatomienergiaühenduse ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Moldova Vabariigi vaheline assotsieerimisleping¹ (edaspidi „assotsieerimisleping“). Kooskõlas nõukogu otsusega 2014/492/EL² on assotsieerimislepingu kaubandust ja kaubandusküsimusi käsitlevat V jaotist ajutiselt kohaldatud alates 1. septembrist 2014 ning assotsieerimisleping jõustus 1. juulil 2016 pärast assotsieerimislepingu ratifitseerimist kõigi liikmesriikide poolt.
- (2) Assotsieerimislepingus väljendatakse assotsieerimislepingu osaliste (edaspidi „lepinguosalised“) soovi tugevdada ja laiendada suhteid ambitsioonikal ja innovaatilisel viisil, hõlbustada järkjärgulist majanduslikku integratsiooni ja selle saavutamist ning teha seda kooskõlas õiguste ja kohustustega, mis tulenevad lepinguosaliste liikmesusest Maailma Kaubandusorganisatsioonis.

¹ ELT L 260, 30.8.2014, lk 4.

² Nõukogu 16. juuni 2014. aasta otsus 2014/492/EL ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ja teiselt poolt Moldova Vabariigi vahelisele assotsieerimislepingule Euroopa Liidu nimel allakirjutamise ja selle ajutise kohaldamise kohta (ELT L 260, 30.8.2014, lk 1).

- (3) Assotsieerimislepingu artikliga 143 nähakse ette lepinguosaliste vahelise vabakaubanduspiirkonna järkjärguline loomine kooskõlas 1994. aasta üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe (GATT 1994) XXIV artikliga. Selleks nähakse assotsieerimislepingu artiklis 147 ette tollimaksude järkjärguline kaotamine vastavalt assotsieerimislepingu XV lisas sisalduvatele ajakavadele, samuti nähakse ette võimalus tollimaksude kaotamise kiirendamiseks ja ulatuse laiendamiseks.
- (4) Venemaa 24. veebruaril 2022 alustatud provotseerimata ja põhjendamatul agressioonisõjal Ukraina vastu on olnud sügavalt negatiivne mõju Moldova Vabariigi suutlikkusele kaubelda ülejäänud maailmaga, eelkõige seepärast, et Moldova Vabariigi eksport sõltus kauba transiidist läbi Ukraina territooriumi ning Ukraina taristust, mis praeguseks ei ole suures osas kasutatav. Sellistes kriitilistes tingimustes ja Moldova Vabariigi majandusele avalduva Venemaa Ukraina vastase agressioonisõja negatiivse majandusliku mõju leevendamiseks on vaja kiirendada tihedamate majandussuhete arendamist liidu ja Moldova Vabariigi vahel, et Moldova Vabariigi majandust kiiresti toetada. Seepärast on vajalik ja asjakohane hoogustada Moldova Vabariigi kaubavooge ajutiste kaubanduse liberaliseerimise meetmete abil, millega kehtestatakse täiendavad tollimaksuvabad kvoodid seitsmele põllumajandustootele, mille suhtes kehtivad praegu iga-aastased tollimaksuvabad tariifikvoodid, kooskõlas tollimaksude kaotamise kiirendamisega liidu ja Moldova Vabariigi vahelises kaubanduses.

- 5) Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artikli 21 lõike 3 kohaselt peab liit tagama kooskõla oma välistegevuse eri valdkondade vahel. Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 207 lõike 1 kohaselt tuleb ühist kaubanduspoliitikat ellu viia kooskõlas liidu välistegevuse põhimõtete ja eesmärkidega.
- (6) Käesoleva määrusega kehtestatud kaubanduse liberaliseerimise meetmed kujutaksid endast täiendavaid tollimaksuvabu kvoote teatavatele põllumajandustoodetele, mille suhtes kehtivad praegu tollimaksuvabad tariifikvoodid. Selliste meetmetega süvendab liit liidu ja Moldova Vabariigi vahelist majanduslikku integratsiooni ning annab Moldova Vabariigile ja Venemaa Ukraina vastasest agressioonisõjast mõjutatud ettevõtjatele ajutiselt asjakohast majanduslikku toetust. Assotsieerimislepingu XV-A lisa kohaselt kohaldatakse tollimaksuvabu tariifikvoote seitsme Moldova Vabariigist pärit põllumajandustoote suhtes. Need tooted on: tomatid, küüslauk, lauaviinamarjad, õunad, kirsid, ploomid ja viinamarjamahl. Moldova Vabariik eksportis neist toodetest kahte (ploomid ja lauaviinamarjad) suures koguses kolmandate riikide turgudele, eelkõige Venemaale, Valgevenesse ja Ukrainasse. Nende toodete suhtes on asjakohane kehtestada täiendavad tollimaksuvabad kvoodid, et ajutiselt toetada algselt kõnealustele turgudele kavandatud müügi ümbersuunamist liitu, kui see on vajalik. Ülejäänud toodete (tomatid, küüslauk, õunad, kirsid ja viinamarjamahl) suhtes kehtestatud uued tollimaksuvabad tariifikvoodid koosneksid täiendavast tollimaksuvabast kogusest, mis on sama suur kui assotsieerimislepingus sätestatud.

- (7) Selleks et vältida pettust ja kelmust, peaks käesoleva määrusega kehtestatud kaubandusmeetmete rakendamine sõltuma sellest, kas Moldova Vabariik järgib kõiki asjakohaseid assotsieerimislepingus sätestatud soodustuste saamise tingimusi, sealhulgas asjaomaste toodete päritolu reegleid ja nendega seotud menetlusi, ning kas Moldova Vabariik teeb liiduga tõhusat halduskoostööd, nagu on sätestatud assotsieerimislepingus.
- (8) Moldova Vabariik peaks hoiduma uute tollimaksude või muude samaväärse toimega maksude ning uute koguseliste piirangute või muude samaväärsete meetmete kehtestamisest liidust pärit impordile, samuti olemasolevate tollimaksumäärade või muude maksude suurendamisest või muude piirangute kehtestamisest, välja arvatud juhul, kui see on sõja kontekstis selgelt põhjendatud. Kui Moldova Vabariik neid tingimusi ei täida, peaks komisjonil olema õigus käesoleva määrusega kehtestatud kaubandusmeetmed ajutiselt täielikult või osaliselt peatada.

- (9) Assotsieerimislepingu artiklis 2 on sätestatud, et assotsieerimislepingu olulised osad on muu hulgas demokraatlike põhimõtete, inimõiguste ja põhivabaduste austamine ning massihävitusrelvade, nendega seotud materjalide ja nende kandevahendite leviku vastu võitlemine. Sama artikli kohaselt kohustuvad lepinguosalisel järgima eelkõige järgmisi üldpõhimõtteid: õigusriigi ja hea valitsemistava põhimõtted, korruptsiooni, organiseeritud ja muu (sealhulgas riikidevahelise) kuritegevuse ning terrorismi vastane võitlus ning jätkusuutliku arengu ning tõhusa mitmepoolsuse põhimõtted. On asjakohane ette näha võimalus ajutiselt peatada käesoleva määrusega ette nähtud kaubanduse liberaliseerimise meetmed, kui Moldova Vabariik ei järgi kõnealuseid olulisi osi või kõnealuseid üldpõhimõtteid.
- (10) Selleks et tagada käesoleva määruse rakendamise ühetaolised tingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused käesolevas määruses osutatud kaubanduse liberaliseerimise meetmete ajutiseks peatamiseks juhul, kui käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluv import mõjutab või võib oluliselt mõjutada samasuguste või otseselt konkureerivate toodete liidu tootjaid. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011¹.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

- (11) Ette tuleks näha võimalus peatada ajutiselt käesolevas määruses osutatud kaubanduse liberaliseerimise meetmete rakendamine ühe või mitme käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluva toote suhtes, mis komisjoni uurimise kohaselt põhjustavad või võivad põhjustada tõsiseid raskusi samasuguste või otseselt konkureerivate toodete liidu tootjatele.
- (12) Komisjoni iga-aastane aruanne assotsieerimislepingu oluliseks osaks oleva põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduspiirkonna rakendamise kohta peaks sisaldama üksikasjalikku hinnangut käesoleva määrusega kehtestatud kaubanduse liberaliseerimise meetmete rakendamisele.
- (13) Võttes arvesse Venemaa Ukraina vastasest agressioonisõjast tingitud olukorra kiireloomulisust, peetakse asjakohaseks teha erand ELi lepingule, Eli toimimise lepingule ja Euroopa Aatomiaenergiaühenduse asutamislepingule lisatud protokolli nr 1 (riikide parlamentide rolli kohta Euroopa Liidus) artiklis 4 sätestatud kaheksa nädala pikkusest tähtajast.
- (14) Pidades silmas Moldova Vabariigi majandusolukorda, peaks käesolev määrus jõustuma kiireloomulisena järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1
Kaubanduse liberaliseerimise meetmed

Lisaks assotsieerimislepingu XV-A lisas kehtestatud tollimaksuvabadele tariifikvootidele lubatakse Moldova Vabariigist liitu importida käesoleva määruse lisas loetletud põllumajandustooteid kõnealuses lisas kehtestatud liidu tollimaksuvabade tariifikvootide piires. Kõnealuseid tollimaksuvabu tariifikvoote haldab komisjon vastavalt komisjoni rakendusmääruse (EL) 2015/2447¹ artiklitele 49–54.

Artikkel 2
Kaubanduse liberaliseerimise meetmete rakendamise tingimused

Artikliga 1 ette nähtud kaubanduse liberaliseerimise meetmete suhtes kohaldatakse järgmisi tingimusi:

- a) järgitakse assotsieerimislepingus sätestatud toodete päritolureegleid ja nendega seotud menetlusi;

¹ Komisjoni 24. novembri 2015. aasta rakendusmäärus (EL) 2015/2447, millega nähakse ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 952/2013 (millega kehtestatakse liidu tolliseadustik) teatavate sätete üksikasjalikud rakenduseeskirjad (ELT L 343, 29.12.2015, lk 558).

- b) Moldova Vabariik hoidub uute tollimaksude või muude samaväärse toimega maksude ning uute koguseliste piirangute või muude samaväärsete meetmete kehtestamisest liidust pärit impordile, samuti olemasolevate tollimaksumäärade või muude maksude suurendamisest või muude piirangute, sealhulgas diskrimineerivate sisemiste haldusmeetmete kehtestamisest, välja arvatud juhul, kui see on sõja kontekstis selgelt põhjendatud ning
- c) Moldova Vabariik austab demokraatlikke põhimõtteid, inimõigusi ja põhivabadusi, tõkestab massihävitusrelvade, nendega seotud materjalide ja nende kandevahendite levikut, järgib õigusriigi ja hea valitsemistava põhimõtteid, võitleb korruptsiooni, organiseeritud ja muu (sealhulgas riikidevahelise) kuritegevuse ning terrorismi vastu ning austab assotsieerimislepingu artiklites 2, 9 ja 16 sätestatud jätkusuutliku arengu ja tõhusa mitmepoolsuse põhimõtteid.

Artikkel 3

Meetmete ajutine peatamine

1. Kui komisjon leiab, et on piisavalt tõendeid, et Moldova Vabariik ei täida artiklis 2 sätestatud tingimusi, võib ta vastu võtta rakendusakti, millega käesoleva määrusega ette nähtud kaubanduse liberaliseerimise meetmed täielikult või osaliselt peatatakse. Kõnealune rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 5 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.
2. Kui liikmesriik esitab komisjonile taotluse käesoleva määrusega ette nähtud kaubanduse liberaliseerimise meetmete peatamiseks põhjusel, et Moldova Vabariik ei täida artikli 2 punktis b sätestatud tingimusi, esitab komisjon nelja kuu jooksul pärast taotluse saamist põhjendatud arvamuse selle kohta, kas liikmesriigi väide on põhjendatud. Kui komisjon leiab, et väide on põhjendatud, algatab ta käesoleva artikli lõikes 1 osutatud menetluse.

Artikkel 4
Kaitseklausel

1. Kui Moldova Vabariigist pärit toodet imporditakse tingimustel, mis põhjustavad või võivad põhjustada tõsiseid raskusi samasuguste või otseselt konkureerivate toodete liidu tootjatele, võib artikliga 1 ette nähtud kaubanduse liberaliseerimise meetme rakendamise nimetatud toote suhtes igal ajal peatada.
2. Komisjon jälgib tähelepanelikult käesoleva määruse mõju, sealhulgas mõju hindadele liidu turul, võttes arvesse teavet selliste toodete ekspordi ja impordi kohta ning tootmise kohta liidus, mille suhtes rakendatakse käesoleva määrusega kehtestatud kaubanduse liberaliseerimise meetmeid.
3. Komisjon teeb otsuse uurimise algatamise kohta mõistliku aja jooksul
 - a) liikmesriigi taotluse alusel,
 - b) sellise juriidilise isiku või juriidilise isiku staatusega ühenduse taotluse alusel, kes tegutseb kõigi või suurema osa samasuguste või otseselt konkureerivate toodete liidu tootjate nimel, või

- c) omal algatusel, kui ta leiab, et on piisavalt esmapilgul usutavaid tõendeid selle kohta, et lõikes 1 osutatud samasuguste või konkureerivate toodete liidu tootjatele on põhjustatud tõsiseid raskusi.

Käesoleva lõike kohaldamisel tähendab „suurem osa samasuguste või otseselt konkureerivate toodete liidu tootjaid“ liidu tootjaid, kelle toodang moodustab kokku enam kui 50 % liidu samasuguste või otseselt konkureerivate toodete kogutoodangust, mida toodab taotlusele kas toetust või vastuseisu väljendanud osa liidu tootjatest, ning vähemalt 25 % liidu selle tootmisharu samasuguste või otseselt konkureerivate toodete kogutoodangust.

4. Kui komisjon otsustab alata uurimise, avaldab ta *Euroopa Liidu Teatajas* uurimise algatamise teate. Teates esitatakse olemasoleva teabe kokkuvõte ja märgitakse, et kogu asjakohane teave tuleks saata komisjonile. Teates nimetatakse ajavahemik, mille jooksul huvitatud isikud võivad kirjalikult oma arvamuse esitada. See ei tohi ületada nelja kuud alates teate avaldamise kuupäevast.

5. Komisjon hangib kogu vajaliku teabe ning võib saadud teavet Moldova Vabariigi või muu asjakohase allika abiga kontrollida. Komisjoni võivad abistada selle liikmesriigi ametnikud, kelle territooriumil kontroll toimub, kui kõnealune liikmesriik sellist ametnike abi taotleb.
6. Uurides, kas lõikes 1 osutatud samasuguste või otseselt konkureerivate toodete liidu tootjatele on põhjustatud tõsiseid raskusi, võtab komisjon muu hulgas arvesse järgmisi liidu tootjatega seotud asjaolusid, kui asjakohane teave on kättesaadav:
- turuosa,
 - toodang,
 - varud,
 - tootmisvõimsus,
 - tootmisvõimsuse ärakasutamine,

- tööhõive,
- import,
- hinnad.

7. Uurimine lõpetatakse kuue kuu jooksul käesoleva artikli lõikes 4 osutatud teate avaldamisest. Erandlikel asjaoludel võib komisjon kõnealust tähtaega pikendada rakendusaktiga, mis võetakse vastu kooskõlas artikli 5 lõikes 2 sätestatud kontrollimenetlusega.
8. Kolme kuu jooksul pärast uurimise lõpetamist otsustab komisjon, kas peatada artikliga 1 ette nähtud kaubanduse liberaliseerimise meetme rakendamine uurimisaluse toote suhtes rakendusaktiga, mis võetakse vastu kooskõlas käesoleva määruse artikli 5 lõikes 2 sätestatud kontrollimenetlusega. Nimetatud rakendusakt jõustub ühe kuu jooksul pärast selle avaldamist. Meetme rakendamise võib peatada nii kauaks, kui on vaja liidu tootjate majandusliku või finantsolukorra halvenemise heastamiseks, või nii kauaks, kui sellise halvenemise oht püsib. Kui asjaolude põhjal on lõplikult kindlaks tehtud, et käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud tingimused ei ole täidetud, võtab komisjon vastu rakendusakti, millega uurimine ja menetlus lõpetatakse. Nimetatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 5 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

9. Kui viivitamatut tegutsemist nõudvate erandlike asjaolude tõttu ei ole uurimine võimalik, võib komisjon pärast artikli 5 lõikes 1 osutatud tolliseadustiku komitee teavitamist võtta vajalikke ennetusmeetmeid.

Artikkel 5

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 952/2013¹ artikliga 285 loodud tolliseadustiku komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele osutamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Artikkel 6

Kaubanduse liberaliseerimise meetmete rakendamise hindamine

Komisjoni iga-aastane aruanne põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduspiirkonna rakendamise kohta peab sisaldama üksikasjalikku hinnangut käesolevas määruses sätestatud kaubanduse liberaliseerimise meetmete rakendamisele ning, kui see on asjakohane, hinnangut nende meetmete sotsiaalsele mõjule liidus ja Moldova Vabariigis. Teave artikli 1 kohaste toodete impordi kohta tehakse kättesaadavaks komisjoni veebisaidil.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2013. aasta määrus (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (ELT L 269, 10.10.2013, lk 1).

Artikkel 7
Üleminekusätted

Käesolevas määruuses sätestatud kaubanduse liberaliseerimise meetmeid rakendatakse toodete suhtes, mis on ... [käesoleva määruse jõustumise kuupäev] liidus tollikontrolli all, kui liidu vastutavatele tolliasutustele esitatakse vastav taotlus kuue kuu jooksul alates nimetatud kuupäevast.

Artikkel 8
Jõustumine ja kohaldamine

1. Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.
2. Käesolevat määrust kohaldatakse kuni ... [üks aasta pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva].

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

LISA

TÄIENDAVALD TOLLIMAKSUVABAD TARIIFIKVOODID ARTIKLIS 1 OSUTATUD PÕLLUMAJANDUSTOODETELE

Kombineeritud nomenklatuuri klassifitseerimise (CN) üldreeglitest olenemata on toote kirjelduse sõnastus üksnes soovituslik. Käesoleva lisa kohaldamisel määratakse soodustuskava kohaldamisala kindlaks käesoleva määruse vastuvõtmise kuupäeval kehtivate CN-koodidega.

Jrk-nr	CN-kood	Toodete kirjeldus	Kvoodimaht aastas (tonnides)
09.6810	0702 00 00	Tomatid, värsked või jahutatud	2 000
09.6811	0703 20 00	Küüslauk, värsked või jahutatud	220
09.6812	0806 10 10	Lauaviinamarjad, värsked	38 000
09.6816	0808 10 80	Õunad, värsked (v.a siidriõunad, lahtiselt, 16. september – 15. detsember)	40 000
09.6813	0809 29 00	Kirsid, värsked (v.a hapukirsid)	1 500
09.6814	0809 40 05	Ploomid, värsked	25 000

Jrk-nr	CN-kood	Toodete kirjeldus	Kvoodimaht aastas (tonnides)
09.6815	2009 61 10	Viinamarjamahl, k.a viinamarjavirre, kääritamata, temperatuuril 20 °C Brix arvuga kuni 30, 100 kg netomassi väärtusega üle 18 euro, suhkru- või muu magusainelisandiga või ilma (v.a piirituselisandiga)	500
	2009 69 19	Viinamarjamahl, k.a viinamarjavirre, kääritamata, temperatuuril 20 °C Brix arvuga üle 67, 100 kg netomassi väärtusega üle 22 euro, suhkru- või muu magusainelisandiga või ilma (v.a piirituselisandiga)	
	2009 69 51	Kontsentreeritud viinamarjamahl, k.a viinamarjavirre, kääritamata, temperatuuril 20 °C Brix arvuga üle 30, kuid kuni 67, 100 kg netomassi väärtusega üle 18 euro, suhkru- või muu magusainelisandiga või ilma (v.a piirituselisandiga)	
	2009 69 59	Viinamarjamahl, k.a viinamarjavirre, kääritamata, temperatuuril 20 °C Brix arvuga üle 30, kuid kuni 67, 100 kg netomassi väärtusega üle 18 euro, suhkru- või muu magusainelisandiga või ilma (v.a kontsentreeritud või piirituselisandiga)	